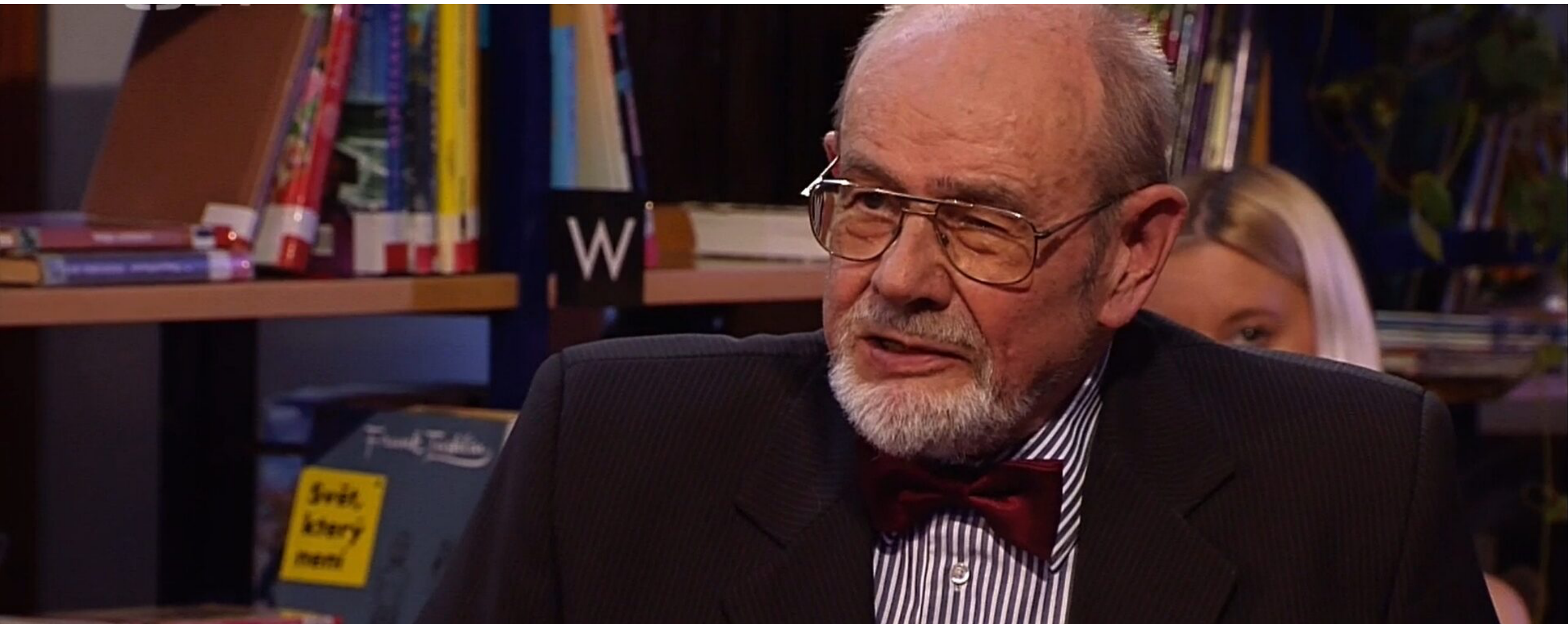


UDÁLOSTI

Mettá pro profesora Pavla Říčana

OD JIŘÍ MOTL • 17. 4. 2023 • ZANECHAT KOMENTÁŘ



Zítra, 18. dubna 2023, oslaví devadesáté narozeniny přední český psycholog prof. Pavel Říčan a dlouholetý pedagog Husitské teologické fakulty. Kolegové z Husitské teologické fakulty mu tímto přeji pevné zdraví a svěžího ducha (Jiří Motl, Pavlína Janošová, Marie Vágnerová, Jana Procházková a Zdeněk Vojtíšek).



Prof. Pavel Říčan. Foto: [Psychologický ústav AV ČR](#).

Profesor Pavel Říčan, čelný představitel československé psychologie, je synem významného evangelického teologa. V padesátých letech vystudoval teologii na Komenského evangelické bohoslovecké fakultě. Po dokončení studia teologie nastoupil ještě na Filosofickou fakultu Univerzity Karlovy, kde vystudoval psychologii. V šedesátých letech absolvoval mimo jiné výzkumnou stáž u Raymonda Cattela ve Spojených státech amerických. V roce 1971 byl Pavel Říčan z politických důvodů vyhozen z Psychologického ústavu Akademie věd a do této instituce se vrátil v roce 1990, kdy se stal prvním porevolučním ředitelem Psychologického ústavu AV ČR. V těchto letech se také stal předsedou Československé psychologické společnosti.

Pavel Říčan se dlouhodobě věnoval psychologii náboženství a spirituality, od roku 1998 do roku 2014 přednášel tento obor na Husitské teologické fakultě.^[1] Během své kariéry se věnoval Pavel Říčan pedagogické psychologii, klinické psychologii, vývojové psychologii, ale psychologie náboženství byla jeho „srdcovka“. Pavel Říčan je autorem desítek odborných publikací. Za všechny bychom zde chtěli zmínit dvě, které jsou snad nejvýznamnější:

- Říčan P. Psychologie náboženství a spirituality, Portál 2007.
- Říčan P. Cesta životem: Vývojová psychologie, 4. doplněné vydání, Portál 2021.

Profesní směřování Pavla Říčana ovlivnil fakt, že vystudoval dva obory, které se mu dařilo tvůrčím způsobem propojovat. Jako vědec vždy fandil interdisciplinaritě a obohatil jak psychologii, tak religionistiku. Pavel Říčan byl a stále je velice zvědavý a zvídavý, vždy ho zajímaly nové věci a to, co neznal, chtěl poznat. Je to myslitel, který má k odborným i společenským tématům originální vhledy. Jeho vhledy často překračují dosavadní konvenční pojetí způsobem, který je nový a velmi překvapivý.

I v pozdějším věku si Pavel Říčan udržoval flexibilitu myšlení, rád zkoušel něco nového ve společnosti mladších přátel a kolegů. Uměl navázat přátelské vztahy i s mladšími kolegy, nebyl nijak vnitřně limitován svou pozicí odborné autority. Vždy měl také velký smysl pro humor. Jedna z kolegyně vzpomíná, že někdy kolem roku 2019 měl přednášku v plénu na Psychologických dnech a o psychologii povídal způsobem, že posluchači brečeli smíchy. Pavel měl vždy zájem o studenty, přemýšlel o nich a důkladně četl jejich texty a poskytoval konstruktivní zpětnou vazbu.

Tímto textem bychom rádi popřáli panu profesorovi pevné zdraví a svěží mysl. Sám své pozdravy, přání a dopisy mnohdy končí slovem „mettá“ – tak bychom mu také rádi poslali mettá, což je v buddhistické tradici milující laskavost: ať jsou všechny bytosti šťastny a Pavel Říčan s nimi.

Osobní vzpomínka Jiřího Motla: Pavla Říčana jsem poznal nejdříve jako autora knihy Psychologie náboženství. Když jsem ho oslovil před nástupem na doktorské studium, tak mě zaujalo, že si nikterak nezakládal na svém statusu. Nijak jsem nepociťoval, že on je uznávaný myslitel a já student, který se jen rozkoukává a odvažuje se vstupovat do dialogu s touto osobností. Pavel Říčan se mnou vždy jednal jako s rovným, nezajímaly ho projevy úcty (ty ho naopak spíše otravovaly), ale věc sama. Zajímalo ho, jak uvažují, chtěl poznávat nové perspektivy. Pavlovi jsem vděčný za to, mě seznámil s kolegyněmi a kolegy na Husitské teologické fakultě, umožnil mi získávat své první pedagogické zkušenosti a jím vytvořené předměty na HTF UK jsem nakonec měl tu čest převzít. Bylo mi ctí, že jsem mohl pod jeho vedením projít celým doktorským studiem. Postupně jsme se také stali přáteli.

Poznámka:

[1] Základní data jsme získali z publikace: Čermák I. – Šikl R. (eds.). Příběh české psychologie: Rozhovory s osobnostmi oboru, 1. díl, Portál, Praha 2021.

Náhledová fotografie je z televizního pořadu **(Bez)starostné dětství** z cyklu Fokus VM, Česká televize 2016.

Psali jsme v Dingiru:

[Spiritualita jako touha po prožitku: rozhovor s Pavlem Říčanem](#), Dingir 13 (3), 2010, s. 118–120.

